

Meer resistente iepenrassen dan men denkt: 'Beter voor landschapsontworp'

Boomkwekerij Udenhout pleit voor bredere diversiteit in iepencultivars

Niet voor niets spelen iepen van oudsher een cruciale rol in de stedelijke groenvoorziening van de lage landen: door hun robuustheid, aanpassingsvermogen, esthetische en biodiversiteitswaarde zijn ze een geliefde keuze voor laan- en parkbeplanting. De iepziekte tastte de populariteit van deze soort flink aan, maar door de opkomst van resistente iepenrassen kreeg het gebruik van *Ulmus* een nieuwe impuls. Ook Boomkwekerij Udenhout speelt hierop in.

Auteur: Hanneke Tax

Franky Vandeputte

Hoewel het bestaan van resistente iepen inmiddels vrij algemeen bekend is, ziet Franky Vandeputte van Boomkwekerij Udenhout soms een misverstand: 'Men lijkt te denken dat het aanbod van resistente iepen beperkt is tot een kleine selectie cultivars die in de markt wordt gepromoot. Dit is onterecht: er is een breed aanbod van resistente iepen beschikbaar.'

Vandeputte legt uit: 'Door de iepziekte ging de iep eind vorige eeuw op veel plekken verloren voor het Nederlandse landschap, terwijl zijn eigenschappen juist waardevol zijn op moeilijke locaties. Proeven van Praktijkonderzoek Plant en Omgeving (PPO) en Alterra van Wageningen University and Research (WUR) uit 2012 toonden al aan dat het genetisch potentieel voor resistente iepen veel groter is dan het beperkte aantal commerciële varianten dat vaak wordt gebruikt. Nieuw ontwikkelde iepenrassen hebben een zeer hoge mate van resistentie tegen de iepziekte en zijn breed inzetbaar, ook in gebieden waar de ziekte nog

'Grotere bewustwording en meer dialoog over beschikbare resistente iepen verbetert de kwaliteit van stedelijke vergroening'

steeds voorkomt. De onderzoekers stellen dan ook dat het huidige assortiment iepen zeer toekomstbestendig is.'

Breder aanbod, bredere mogelijkheden

Veel resistente iepen van Boomkwekerij Udenhout worden door de grotere kwekerijen in binnen- en buitenland geleverd. 'We hebben verschillende iepencultivars in ons assortiment met elk hun unieke eigenschappen, allemaal met een hoge tolerantie of zelfs resistent tegen iepziekte. De top vijf die we hier onder de aandacht brengen, is slechts een greep uit de mogelijkheden', zegt Vandeputte. *Ulmus* 'Frontier' is bijzonder robuust en winterhard. Uniek is de rode herfstkleur. De opgaande groeiwijze maakt deze boom ideaal voor stedelijke omgevingen.

Ulmus 'Nanguen' (Lutèce) is een kleinere, compactere iep, die groeit op alle gronden. Ideaal voor beperkte stedelijke ruimte.

Ulmus 'Columella' is de smalste iep in het assortiment, waardoor deze uitermate geschikt is voor stedelijk groen. Deze Nederlandse cultivar behoort tot de groep meest resistente iepen.

Ulmus 'San Zanobi' is een Italiaanse cultivar, die bekendstaat als snelgroeende boom met omhoog strevende takken en een hoge esthetische waarde door zijn grote heldergroene gladde bladeren, die in de herfst nauwelijks verkleuren.

Ulmus 'Wanoux' (Vada) is een snelle groeier met een breedte die de boom geschikt maakt voor grotere tuinen en parken. Ook is hij goed bestand tegen diverse weersomstandigheden en zeer vochtige gronden.

'Elk van deze rassen heeft specifieke voordelen voor diverse toepassingen', vertelt Vandeputte, 'afhankelijk van de ruimte en het klimaat. Met dit aanbod hebben landschapsarchitecten en

Ulmus 'Wanoux' (Vada)

Ulmus 'Columella'

groenbeheerders een bredere keuze die beter aansluit bij specifieke ontwerpeisen, in zowel stedelijke als landelijke omgevingen.'

Kiezen voor diversiteit

Vandeputte legt uit dat het beperken van de

keuze tot een klein aantal cultivars ongewenste effecten kan hebben: 'Genetische diversiteit binnen een boompopulatie draagt bij aan een robuust stedelijk ecosysteem. Door meerdere resistente iepensoorten toe te passen, wordt de kans op toekomstige ziektedruk verminderd

en blijft het bomenbestand gevarieerd en veerkrachtig.'

'Bovendien', vervolgt hij, 'kunnen verschillende resistente iepen specifieke voordelen bieden op het gebied van groeivorm, kroonstructuur en bladtextuur. Dit maakt het mogelijk om iepen niet alleen functioneel in te zetten als laanbomen, maar ook als schaduwboom in parkachtige omgevingen of als solitair element in landschapsontwerpen.'

Actief beleid

'Voor groenprofessionals is het essentieel om goed geïnformeerd te zijn over de volledige markt van resistente iepen', vindt Vandeputte. 'Voor gemeenten en landschapsarchitecten is het juist noodzakelijk het bredere aanbod te verkennen. Dit leidt tot meer duurzame en esthetisch aantrekkelijke groenoplossingen. Zo speelde de plaatsing van resistente iepen in de gemeente Breda een belangrijke rol in het groenbeheer en de stadsvernieuwing. Door het voeren van een actief beleid en het plaatsen van resistente variëteiten in diverse formaten, heeft de gemeente deze ziekte nu goed onder controle en hoeft er zelden nog een iep te worden gekapt.'

Aangewezen vervanger van es

'Daarnaast zien wij als kweker dat gemeenten op zoek zijn naar een kwalitatief hoogwaardige soort die door essentaksterfte bedreigde essen kan vervangen', stelt Vandeputte. 'Resistente iepen zijn hiervoor de aangewezen vervanger, omdat ze goed gedijen in dezelfde leefomgeving. In de gemeente Ermelo is sinds 2019 vanuit dit oogpunt al een ruim aantal resistente iepen geplaatst, verspreid over de gehele gemeente.'

Hij sluit af: 'Bij Boomkwekerij Udenhout zijn we van mening dat de kwaliteit van stedelijke vergroening kan worden verbeterd door de bewustwording te vergroten en de dialoog over beschikbare resistente iepen te stimuleren. Het loont dus om verder te kijken dan het bekende aanbod en te kiezen voor diversiteit en veerkracht in het stedelijk groen.'

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!